

ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان

مؤلف: راسل جی لاو

مترجمان:

سیما شیرازی، فریبا یادگاری

اکبر دارویی، مرتضی فرازی

لاو، راسل، ۱۹۳۱ -

ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان / مولف راسل جی لاو؛ مترجمان سیما شیرازی ... [و دیگران]. - -

تهران : دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۸۴.

۳۰۵ ص. : مصور، جدول.

ISBN: 964-6518 - 96 -6 : ۱۶۵۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

Childhood motor speech disability. 2 nd ed , c 2000.

عنوان اصلی :

کتابنامه.

۱. گفتار - - نارساییهای کودکان . ۲. کودکان فلج مغزی ، الف . شیرازی سیما، ۱۳۴۳ - ، مترجم. ب.

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی . ج. عنوان.

۶۱۸ / ۹۲۸۵۵

۷۴ گ / ۴۹۶ RJ

۱۳۸۴

۳۴-۳۷۷۹۹

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب: ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان

مولف: راسل جی لاو

مترجمان : خانمها : سیما شیرازی - فریا یادگاری - آقایان: اکبر دارویی -

مرتضی فراهی

ویراستار : پروین کریمی

طراح جلد: آزاده مهدی زاده

حروفچینی کامپیوتری و صفحه آرایی : خدمات کامپیوتری تاب "پویا"

ناظر چاپ : امیر محمد کبودهن

شمارگان : ۱۰۰۰ جلد

قیمت : ۱۶۵۰۰ ریال .

نوبت چاپ: اول

چاپ : مهدیه

سال انتشار : ۱۳۸۴

ناشر : انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نشانی : اوین - بلوار دانشجو - خ کودکان - دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفن: ۲۲۴۰۱۴۰۱

ISBN: 964-6518 - 96 -6

شابک : ۹۶۴-۶۵۱۸-۹۶-۶

همه ی حقوق برای ناشر محفوظ است

چنانکه می دانیم اصلاح و بهبود کمی و کیفی فرآیند نشر و چاپ کتاب همواره با دشواری ها و چالش های جدی همراه بوده و نیازمند هماهنگی میان ساختار های فرهنگی، علمی، اجرایی، اقتصادی و اجتماعی می باشد.

اما از آنجا که اهداف و رسالت دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی ارتقای سطح دانش، نگرش و رفتار افراد جامعه می باشد، لذا تلاش می نماید تا به رغم تمام دشواریهای موجود با نشر آثار اساتید، اندیشمندان و پژوهشگران در زمینه های توانبخشی، رفاه، روانشناسی، علوم اجتماعی و... در جهت رفع موانع موجود گام بردارد و با افزایش سطح دانش و آگاهی درکاهش مشکلات و پیشرفت کشور سهیم شود.

اینک مرکز انتشارات دانشگاه امید آن دارد با عنايات ايزدمنان و هم یاری وهم اندیشی اهل قلم دراین راه پرفراز و نشیب موفق شود.

امروزه یکی از نیازهای درمانگران و دانشجویان رشته گفتاردرمانی، آسیب شناسی و کمبود منابع درزمینه ی «اختلالات حرکتی گفتار» و «نقش متخصصان گفتار و زبان» دراین خصوص می باشد.

لذا اعضای محترم هیات علمی دانشگاه با ترجمه ی کتاب حاضر درصدد برآمدند تا با بررسی مبانی عصب شناسی و اختلالات ناشی از آن، نقش آسیب شناسی گفتار و زبان را به منظور تشخیص و درمان هر نوع اختلال گفتار تعیین و تبیین نمایند.

ضمن قدردانی از یکایک اساتید محترم که زحمت برگردان و تنظیم این کتاب را تقبل نمودند، مطالعه ی آن را به محققان، دانشجویان و سایر علاقه مندان این رشته توصیه می نماییم.

فصل ۱: ماهیت ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان (شیرازی) ۱

مقدمه: گفتار فلجی کودکان در مقابل کنش پریشی کلامی دوران رشد ۲

تعریف اصطلاحات ۱۰

ویژگیهای گفتار فلجی کودکان ۱۵

برای مطالعه ی بیشتر و منابع ۲۶

فصل ۲: عصب شناسی ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان (یادگاری) ۳۵

دستگاه حرکتی ۳۵

سطح قشر مغز ۳۶

مسیرهای حرکتی نزولی ۳۹

سطح زیر قشری ۴۳

مسیرهای دستگاه حرکتی محیطی ۴۹

عصب شناسی بالینی انواع گفتار فلجی های کودکان ۵۲

عصب شناسی بالینی کنش پریشی کلامی دوران رشد ۵۸

برای مطالعه ی بیشتر و منابع ۶۳

فصل ۳: گفتار فلجی ناشی از فلج مغزی در کودکان (شیرازی) ۶۷

مقدمه ۶۸

نشانگان سفت ۷۰

نشانگان بد جنبشی ۸۱

نشانگان بی تعادلی ۹۰

برای مطالعه ی بیشتر و منابع ۹۵

فصل ۴: گفتار فلجی های اعصاب حرکتی تحتانی در

دوران کودکی (یادگاری) ۱۰۳

مقدمه ۱۰۴

گفتار فلجی های واحد حرکتی تحتانی ۱۱۲

برای مطالعه ی بیشتر و منابع ۱۲۷

فصل ۵: کنش پریشی کلامی دوران رشد (یادگاری - شیرازی) ۱۳۳

نکات بحث برانگیز ۱۳۴

۱۴۷	مطالعات موردی: شواهدی برای این اختلال
۱۵۰	پیشرفت‌های جدید
۱۶۰	برای مطالعه ی بیشتر و منابع
۱۶۷	فصل ۶: ارزیابی (دارویی)
۱۶۸	مقدمه‌ای بر ارزیابی گفتار فلجی کودکان
۱۶۸	ارزیابی حرکتی - دهانی کودک پیش از گفتار
۱۷۵	ارزیابی بالینی اختلال بلع
۱۷۷	بازتاب‌های دهانی غیرطبیعی و رفتار ناهنجار حرکتی - دهانی
۱۸۲	ارزیابی پرتوشناسی کودک مبتلا به اختلال بلع
۱۸۶	ارزیابی حرکتی - دهانی کودک گویا
۱۸۶	ارزیابی زیرسیستم‌های تولید گفتار در گفتار فلجی کودکی
۱۹۷	ارزیابی شناختی - زبانی
۲۰۱	ارزیابی کنش پریشی کلامی رشدی
۲۰۶	برای مطالعه ی بیشتر و منابع
۲۱۳	فصل ۷: مباحثی در زمینه اصلاح گفتار در گفتار فلجی کودکان (شیرازی)
۲۱۴	مقدمه
۲۱۴	آموزش پیش گفتاری دهانی - حرکتی و مداخله زودرس
۲۲۰	اصلاحات بعدی دهانی - حرکتی
۲۲۵	فن آوری در گفتار فلجی کودکان
۲۳۷	برای مطالعه ی بیشتر و منابع
۲۴۷	فصل ۸: درمان ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان (فرازی)
۲۴۸	رویکرد دستگاه فرعی در درمان گفتار فلجی‌های کودکان
۲۵۰	بد عملکردی تنفس
۲۵۷	بد عملکردی حنجره
۲۶۱	بد عملکردی کامی حلقی
۲۶۵	بد عملکردی عضله در تولید
۲۷۰	درمان کنش‌پریشی - کلامی دوران رشد
۲۸۳	برای مطالعه ی بیشتر و منابع
۲۹۱	واژه نامه فارسی به انگلیسی
۲۹۹	واژه نامه انگلیسی به فارسی

پیشگفتار مؤلف

هدف این ویراست، ارائه نگاهی متعادل و در عین حال انتقادی به منابع معتبر در زمینه اختلالات حرکتی گفتار کودکان^(۱) (CMSD) است که از سال ۱۹۹۲ تاکنون منتشر شده است. در بیشتر موارد، منابع جدید نیازمند تجدیدنظر و اصلاح نگرش‌ها و تفسیرهای اولیه راجع به CMSD هستند. در موارد اندکی، راجع به اعتبار نتایج برخی از تحقیقات گزارش شده، تردیدهای منطقی وجود دارد. مروری بر تحقیقات در زمینه‌های خاصی از CMSD، سؤالاتی را درباره‌ی جهت‌گیری رایج برنامه‌های تحقیقاتی ما در مورد اختلالات حرکتی گفتار ایجاد می‌کند. ما در برنامه‌ریزی کلی تحقیق خود در این حرفه (حوزه)، نقاط ضعف و قوت پیدا می‌کنیم.

یکی از تغییرات کوچک ولی مهم فصل ۱، تلاش برای نهاده‌سازی تقسیم‌بندی ثابت و واضح‌تر گفتار فلجی کودکانی است. من معتقدم سیستم طبقه‌بندی مورد استفاده در این کتاب بیشتر قابل پذیرش و قابل دسترسی است، زیرا بهتر از طبقه‌بندی‌های قدیمی، اختلالات را پوشش می‌دهد.

اساساً هیچگونه تغییری در عصب‌شناسی سیستم‌های حرکتی (فصل ۲) و توصیف بالینی گفتار فلجی در فلج مغزی (فصل ۳) داده نشده است. گفتار فلجی نرون حرکتی تحتانی (فصل ۴) نیز از اولین چاپ تا کنون بدون تغییر مانده است.

بحث ما درباره استفاده از جراحی برای کنترل آبریزش شدید و مزمن در بیماران فلج مغزی کاملاً انتخابی (فصل ۷)، بیش از حد انتظار نظرات پزشکان و آسیب‌شناسان گفتار و زبان را برانگیخته است. (قبلاً) تصور می‌شد که جابجائی غده‌های پاروتید که بزاق را ترشح می‌کند، برای بهداشت دهانی مطلوب، خطرناک (مضر) است. پیش از کاربرد جراحی، بیشتر پزشکان درمان دارویی را توصیه می‌کردند.

چنانچه دارودرمانی کاملاً مؤثر نباشد، جراحی مدنظر قرار می‌گیرد. دکتر سوانگ، تجربیات و دانش وسیع خود را در این مبحث که در برگیرنده جراحی آبریزش است، ارائه کرده است. نظرات فکورانه‌ی راه‌حل‌های منطقی برای این بحث، با ارائه نظرات موافق و مخالف درباره‌ی جابجائی غده‌های پاروتید، ارائه می‌کند. من مرهون دکتر سوانگ

هستم که درباره حل این مشکل بسیار رایج کمک بسیاری کرد.

به نظر من، عنوان کنش پریشی کلامی رشدی (DVD) در کل حوزه اختلالات حرکتی گفتار کودکان، بسیار بحث برانگیز است (فصل ۵). اخیراً، در نوشته‌های آسیب‌شناسی گفتار و زبان، توجه بی‌اندازه‌ای به این اختلال شده است، با توجه به اینکه در مقایسه با تعداد بسیار زیاد کودکانی که دچار تأخیر واجی غیر قابل توصیف هستند، این اختلال، کم بسامد به نظر می‌رسد. با این وجود، محققین متعددی، DVD را به عنوان زیرمجموعه تأخیر اولیه واجی ناشناخته محسوب می‌کنند. تصور من بر این است که خواننده در میان حجم مباحث بسیار سطحی سایر اختلالات ارتباطی که در منابع تخصصی کودکان (پزشکی کودکان) آمده است، مباحث بسیار زیاد و متنوعی (در این بخش) راجع به این اختلال غیر رایج واجی می‌یابد.

از زمان ظهور کامپیوتر شخصی، این وسیله مورد نیاز افرادی بوده است که با ناتوانی‌های شدید سروکار داشته‌اند. به نظر می‌رسد، این وسیله فن‌آوری راحتی برای کار بر روی افراد فاقد گفتار یا افرادی که گفتار ضعیفی دارند، مهیا کرده است. کامپیوتر وسیله سودمندی برای افرادی است که از روشهای ارتباطی جایگزین یا مکمل استفاده می‌کنند. لذا، در چندین سال گذشته، وقت زیادی برای تعیین استفاده بالقوه از کامپیوتر برای این افراد صرف شده است. برخی از این تحقیقات جدید در فصل ۷ مرور می‌شود. مباحث مربوط به استفاده از کامپیوتر، ظاهراً بسیار پیچیده است. تحقیقات نشان داده است که متغیرهای متعدد و بعضاً ناشناخته‌ای در مسیر رسیدن به موفقیت در مهارت کامپیوتری در زمینه ارتباط وجود دارد. برای بهبود و تغییر مستقیم مهارت‌های ارتباطی افراد دچار اختلال شدید، تحقیقاتی از این دست باید تکمیل شود.

با این حال، در زمینه روشهای درمانی کنش‌پریشی کلامی رشدی، گزارشی از اثربخشی این نوع تحقیقات ارائه نشده است. تکرار تجربی روشهای به اصطلاح موفق تاکنون گزارش نشده است، بنابراین قادر به تعیین بهترین روشهای درمانی برای DVD از میان روشهای پیشنهادی بسیار زیاد (گسترده) نیستیم. به عبارت دیگر، ما برای تمرینات بالینی خود، اساس علمی نداریم. امیدوارم بتوانم در چاپ سوم (این کتاب) گزارشی از پیشرفت در این زمینه ارائه کنم. هم حرفه ما و هم کودکان مراجع ما به چنین گزارشی نیازمند هستند.

تکمیل موفق این کتاب مدیون افراد بسیاری است. دوست و همکار دیرینه من

واندا ج. وب^(۱)، پرفسور دانشگاه وندربیل^(۲)، تحقیقات آزمایشگاهی مورد نیاز را انجام داد و دست‌نوشته‌های مرا بازبینی کرد. همسر فداکارم، یاربارا، ویرایش مورد نیاز و پردازش کلمات را انجام داد. دو منشی دپارتمان، جودی وارن^(۳) و کتی رودی^(۴)، با فعالیت بیش از حد معمول خود موجب شدند که بتوانم دست‌نویس قابل ارائه‌ای به ویراستار مهربان و تشویق‌کننده‌ام، استفان دراگین^(۵)، تحویل دهم. نهایتاً، از فرداچ. بس^(۶)، پرفسور و رئیس دپارتمان دانشگاه تشکر می‌کنم که در طول سال‌های بازنشستگی حرفه‌ای‌ام، به جد از کار من حمایت کرد.

1- Wanda G. Webb

3- Judy Warren

5- Stephan Dragin

2- Vanderbilt University

4- Kathy Rhody

6- Fred H. Bess

پیشگفتار مترجمان

ناتوانی حرکتی گفتار از جمله اختلالات شایعی است که در بسیاری از کودکان مراجعه‌کننده به کلینیک‌هایی گفتار درمانی وجود دارد. از سوی دیگر، کتب و منابع درسی به زبان فارسی در این زمینه بسیار اندک است.

با توجه به نیاز روزافزون درمانگران و دانشجویان رشته آسیب‌شناسی گفتار و زبان به مباحث جدید در زمینه اختلالات حرکتی گفتار، از حدود یک سال پیش ترجمه این کتاب که ویرایش دوم آن در سال ۲۰۰۰ میلادی به چاپ رسیده است، آغاز گردید. ویژگی کتاب حاضر که آن را برای آسیب‌شناسان گفتار و زبان به یک متن کاربردی تبدیل می‌کند، آن است که علاوه بر بررسی مبانی عصب شناختی هر اختلال، نقش آسیب‌شناس گفتار و زبان را در تشخیص، ارجاع، همکاری تیمی و درمان هر اختلال به طور کاملاً بالینی و قابل استفاده بیان کرده است و مباحث پایه نوروآناتومی، نوروفیزیولوژی و پاتوفیزیولوژی را با علایم و مشخصه‌های گفتاری و کاربردهای بالینی مرتبط ساخته است.

فصل اول این کتاب مرتبط با ماهیت ناتوانی حرکتی گفتار در کودکان است و فصل دوم به مبانی عصب شناختی ناتوانی حرکتی گفتار کودکان می‌پردازد. فصل سوم به گفتار فلجی‌های انقباضی، جنبشی و بی‌تعدلی و فصل چهارم به گفتار فلجی‌های نرون حرکتی تحتانی مربوط می‌شود. فصل پنجم به کنش پیریش کلامی دوران رشد اختصاص دارد. فصل ششم به ارزیابی کودک مبتلا به ناتوانی حرکتی گفتار پرداخته است و فصل هفتم مباحث مربوط به درمان گفتار فلجی دوران کودکی را مطرح می‌نماید. نهایتاً در فصل هشتم درمان ناتوانی حرکتی گفتار کودکان مورد بحث قرار می‌گیرد.

مترجمان امیدوارند این اثر مورد اقبال همکاران محترم قرار گیرد و از نظرات خوانندگان گرامی استقبال می‌نمایند.

در پایان، لازم می‌دانیم از مساعدت و همکاری جناب آقای دکتر نیلی‌پور، مدیر محترم گروه گفتار درمانی، همچنین سرپرست و همکاران عزیز واحد انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تشکر نمائیم.

سیما شیرازی

فریبا یادگاری

اکبر داروئی

مرتضی فرازی